

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XL. Ampliùs explicatur obligatio restitutionis, cui obnoxii sunt
usurarii, ipsorumque hæredes, ac Notarii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

idè est, quia donator intendit donare, adèque dominium transferre, quamvis latro, ob injustitiam metùs ipsi incussi, teneatur illud restituere; mutuatarius verò dominium auctarii transferre non intendit, uti probavimus.

446 Ad 5. patet ex dictis. Ad 2. solum addo, cum S. Thoma ubi supra, usurarium esse dominum possessionum, aliarumque rerum, de usuris acquirarum; quia fructus sunt industriae ipsius, prout habetur cap. cum tu de usuris, & L. 1. & 8. Cod. si quis alteri. Enimverò fructus illius sunt, cujus est id unde sunt fructus, ait S. Doctor ibidem in corp. Ergo fructus industriae illius sunt, cujus est industria.

CAPUT XXXVIII.

Usurarium poena.

447 **U**surarii alii publici sunt, occulti alii. Publici, seu notorii, vel tales sunt notorietate juris, quando coram Judice confessi sunt, vel convicti, vel notorietate facti, quando ita palam exercent usuram, ut eam nullà possint tergiversatione negare vel celare.

448 Publici itaque usurarii 1. sunt infames, ac per consequens irregulares, & inhabiles ad officia, & beneficia, &c. can. infames 3. q. 7.

2. repelluntur à sacra Communione cap. in omnibus de usur. Non tamen ab Officio divino: quia excommunicati non sunt ex toto. Tametsi Edicto Belgico anni 1610. tempore divini Officii templum intrare prohibeantur.

3. eorum oblationes non recipiuntur. Ibidem. Qui eas acceperit, ipso facto est suspensus ab officio, & oblationes reddere compellitur.

4. ad confessionem non admittuntur, nec absolvuntur, nisi antè pro viribus satisfecerint iis, quibus restituere tenentur; saltem sufficientem dando cautionem creditoribus, si sint praesentes, vel Ordinario loci, vel Parocho, coram testibus fide dignis. cap. quamquam de usur. in 6. Si periculum mortis non patiat moram, factà promissione pro viribus satisfaciendi, absolventi erunt. Navarrus c. 17. n. 279.

5. ecclesiasticà privantur sepulturâ. cap. quia in omnibus supra. Siquis propriae temeritatis audaciâ ipsos ejusmodi sepulturae tradiderit, ipso facto est excommunicatus. Clement. 1. de usuris.

6. eorum testamenta cassantur & annullantur. cap. nunquam de usuris in 6.

7. intra tres menses expellendi sunt è terra, de qua non sunt oriundi, nec ipsis ibi concedendus habitatio locus, nec domus elocanda; si quis elocet, excommunicatur. cap. 1. de usur. in 6.

CAPUT XXXIX.

Quomodo Confessarius se gerere debeat cum usurariis.

449 **I**psos ante omnia monere debet, quòd non tantùm est perfectionis, sed etiam necessitatis, Tom. II.

publicè (si notorii sint) & in manus Ecclesiae restitutiones faciendas promittere & firmare. S. Thomas opusc. 78. c. 16. idoneam scilicet cautionem dando, ut supra. Quòd si eam praestare nequeant, debent jurare se non posse, & se facturos quidquid poterunt ut restitutio fiat. Bonacina de contract. disp. 3. q. 4. p. ult. n. 1. Navarrus ubi supra. Wiggers de mutuo & usura c. 6. dub. 24.

2. usurario publico publicam, pro modo 450 culpa, poenitentiam injungere debet, ut quos exemplo suo ad malos mores provocavit, suae emendationis testimonio ad rectam revocet viam, inquit Tridentinum sess. 24. de reform. c. 8. post Apostolum, monentem, publicè peccantes palam esse corrigendos.

3. beneficium absolutionis ipsis non debet impendere, priusquam appareat publica ipsorum correctio, per publicam satisfactionem, prout Gregorius IX. statuit in Concilio Lugdunensi.

4. si usurarii non fuerint publici, sed occulti, meminerit sequendam sibi doctrinam S. Thomae loco citato: Sic compellendi sunt usurarii ad restitutionem, ut beneficium absolutionis eis deuegetur, nisi restitutionem faciant plenam, quantum potuerint, aut dilationem petierint ab his, quibus tenentur restituere, si utique nunc impotentes sint ad restitutionem faciendam; promittendo interim se pro possibili restitutos, si facultas ipsis supervenerit. Cujus si apparentia nulla sit, remissionem postulare debent, ab iis quibus restituere tenentur, aliàs non absolventi. Nec enim dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum. Nec hic molliter agere Confessarius debet, sed sacerdotalem adhibere vigorem, solertemque providentiam; dum usurarium avaritia mille modis excusare, & palliare se solet, impotentiamque allegare, ubi reverà non est. Qui enim volunt divites fieri (Apostolo teste 1. Timoth. 8.) incidunt in laqueum diaboli, solâ magnâ, imò extraordinariâ gratiâ Dei extricabilem, ita ut facilius sit camelum per foramen acus transire, quàm divitem intrare in regnum caelorum, ut Veritas dicit.

5. debet Confessarius ipsos obligare ad cassandos contractus omnes usurarios quos fecerunt (uti monet sanctus Carolus Borromeus) idque ante absolutionem; maximè si in praecedenti confessione moniti, promissam restitutionem non fecerint.

CAPUT XL.

Amplius explicatur obligatio restitutionis, cui obnoxii sunt usurarii, ipsorumque haeredes, ac Notarii.

454 **U**surarii non purè mentales, sed qui aliquid per usuram (licet absque pacto externo) acceperunt, ad restitutionem teneri, constat ex c. consilium de usur. ubi Urbanus III. definit, eos pro usuraria inentione ad restitu-

Ecc

tionem in animarum iudicio efficaciter compellendos esse, qui non alias mutuum tradiduri, eo proposito mutuum pecuniam crediderunt, ut licet omni conventionione cessante, plus tamen sorte reciperent, siue utique usura mentalis fuerit ex parte mutuantis tantum, non ex parte mutuatarii (qui auctarium ex mera benevolentia & gratitudine dedit, si mutuans illud acceperit, velut ex gratitudine debitum) siue fuerit ex parte utriusque, ita ut mutuatarius illud dederit, velut coactus metu mutui alias non accipiendi; mutuans etiam non mutuasset, nisi lucrum ex mutuo se consecuturum sperasset.

455 Nec ad solam usurarum restitutionem compellendi sunt usurarii, sed & ad restitutionem damnorum, lucrique cessantis, pro valore spei illius, deductis deducendis, si nempe ista mutuataris acciderint ratione usurarum. Quia istorum usurarii fuerunt causa iniusta.

456 Non soli etiam usurarii ad dictorum restitutionem tenentur, sed & haeredes ipsorum, ad quos pervenerunt bona per defuncti usuras acquisita, addeque restitutioni obnoxia. Quia bona illa ad haeredes transeunt cum suo onere. Videri potest S. Antoninus p. 2. tit. 1. c. 6. §. 3. ubi refert lamentabilem casum patris & filii, ideo damnatorum, quia pater restituere noluit usuras suas, filius vero quia nec eas restituere voluit, sub praetextu quod eas ipse non fecisset, sed pater.

457 An vero Notarii teneantur ad restitutionem pro usurariis contractibus, quorum instrumenta fecerunt, S. Antoninus ibidem c. 9. §. 6. respondet cum distinctione: quia si scienter faciunt instrumenta, vel chartas de debito usurarum, ac si esset legitimum debitum, puta quia Notarius facit instrumentum, quod Martinus mutuaverit Petro centum, hinc ad annum restituendos, cum sciat non mutuassee, nisi nonaginta; tunc tenetur in solidum, si ipsi (usurarii) usuram non restituant. Si tamen instrumentum non fecerit, nisi in favorem receptionis mutui, puta quia ille aliter non volebat mutuari, & Petrus multum indigebat, nec poterat aliter sibi providere; tunc non tenetur Notarius. Peccaret tamen mortaliter hoc faciens: quia perjurium incurreret, faciens instrumentum falsum, & in fraudem usurarum. Quia communiter solent jurare Notarii, quod talia non facient.

458 Quod Notarius non teneatur mutuatario restituere, quando instrumentum non fecit, nisi rogante utraque parte, docet etiam Wiggers cum Salas dub. 23. n. 109. Quia scienti & volenti non fecit injuriam. Si tamen principaliter adhibitus fuerit ab usurario, & mutuatarius non consenserit in instrumentum, nisi invitus, tenebitur, sicut & in casu, quo nudè quidem (sine pallio) rem, sicut gesta est, instrumento suo testatus est; concius tamen, quod Judex, ex

corruptela, quae in ipsius tribunali servatur, stabit isti instrumento, ipsiusque vigore, mutuatarium coget ad usurarum solutionem. Quia tunc efficaciter cooperatur iniustitiae, quae fit mutuatario: utpote quam Judex non committeret absque tali instrumento. Ita Petrus Navarra l. 3. de restit. c. 2. n. 433. Sylvester, & alii, contra Medinam Cod. de usur. q. 4. §. de cooperantibus, existimantem, quod injuria, quae mutuatario inferitur, adscribenda sit Judici, non instrumento.

Haecenus de mutuo & usura. Nunc transeundum ad alias contractuum species, atque imprimis de promissione agendum.

CAPUT XLI.

Explicantur requisita ad promissionem.

Promissio est gratuita fidei obligatio, de liberatè alteri facta, de re licita, & possibili praestanda. Dicitur 1º. gratuita, quia sermo hic est de promissione liberali. 2º. fidei obligatio, quia per hoc promissio differt à simplici proposito, quod est voluntas aliquid faciendi, absque animo se obligandi. Per fidem autem hic intelligitur dictorum, conventorumque constantia & veritas. Tullius l. de officiis. 3º. de re licita & possibili. Quia ad illicitum & impossibile nemo se obligare potest.

Ad validam proinde promissionem requiritur 1º. in promittente deliberatio, addeque usus rationis. 2º. ut res promissa sit in potestate promittentis, ipsique licita. 3º. ut ad eam praestandam animum habeat se obligandi. 4º. ut ei manifestetur, cui fit, & signo quidem sensibili, seu externo, si sit promissio homini facta. Quia aliter nequit alteri homini innotescere, nec ab ipso acceptari. Ad hoc vero ut in ratione contractus obliget promissio alteri facta, ab ipso debet acceptari: cum ante ipsius acceptationem non sit contractus, siue duorum in idem consensus. Obligatio namque oriri non potest ex contractu, nisi de consensu duorum. L. 1. ff. de pactis.

Dixi ad hoc ut obliget in ratione contractus: quia promissio nondum acceptata, ordinariè obligat ex veracitate, ad verificandum utique quod assertum est promittendo. Nisi promissio ex animo facta sit, ut deum obliget, dum acceptata fuerit.

Quaeritur tamen an obligatio alteri facta, post acceptationem obliget ex iustitia? Plures censent, obligationem fidei, in definitione promissionis, solum esse obligationem exsolvendi fidem promissario ex fidelitate. Verum licet sit obligatio ex veracitate, & veracitate, videtur quoque esse ex iustitia, etsi non ita rigida: tum quia est effectus contractus, jure gentium instituti, qui iustitiae obligationem ex natura sua parit. Tum quia ex promissione acceptata jus acquiritur promissario, cui promissor fidem suam obli-